ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

Год выдання другі
№ 15 (73)
СУБОТА
24
КРАСАВІКА
1971 года

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

Цана 2 кап.

РАБОТА ЛЕНІНА ВЫДАДЗЕНА Ў ГОМЕЛІ

21 красавіка 1921 года У. І. Ленін закончыў работу над брашурай «Аб харчовым падатку». Яна з'яўляецца адной з вядомых работ па пытаннях асноў новай эканамічнай палітыкі. У ёй дадзены тэарэтычныя абгрунтаванні неабходнасці і сутнасці нэпа.

Пачатак пераходу ў нашай краіне ад ваеннага камунізма да новай эканамічнай палітыкі паклаў X з'езд РКП(б). На з'ездзе У. І. Ленін выступіў з дакладам «Аб замене развёрсткі натуральным падаткам», па якім была прынята адпаведная рэзалюцыя. У мэтах папулярызацыі новай эканамічнай палітыкі Палітбюро ЦК разгледзела шэраг пытанняў аб агітацыі харчовага падатку.

Сваю работу У. І. Ленін напісаў вельмі хутка (пачаў у канцы сакавіка, закончыў 21 красавіка), бо ён надаваў вялікае значэнне выхаду яе ў свет і шырокаму распаўсюджанню сярод насельніцтва. Упершыню асобнай брашурай работа выйшла ў маі, а затым была надрукавана ў першым нумары часопіса «Красная новь». Разумеючы значнасць гэтай работы, ЦК РКП(б) спецыяльнай пастановай прапанаваў абласным, губернскім і павятовым партыйным камітэтам выкарыстаць брашуру для шырокага тлумачэння працоўным значэння нэпа. Яна абмяркоўвалася на пленумах партыйных камітэтаў, на нарадах прапагандыстаў і агітатараў. 15 мая работа была разгледжана на адкрытым пасяджэнні бюро кампартыі Беларусі. Камуністы сустракаліся з рабочымі і сялянамі, арганізуючы громкія чытанні і растлумачэнні.

4 чэрвеня Палітбюро ЦК рэкамендавала выдаць работу У. І. Леніна на месцах. У многіх гарадах краіны брашура «Аб харчовым падатку» была перавыдадзена поўнасцю ці ў вытрымках і ў гэтым годзе была перакладзена на нямецкую, англійскую і французскую мовы.

У 1921 годзе ленінская работа была выдадзена і ў Гомелі пад назвай:

ЛЕНИН Н. О продовольственном налоге. (Значение новой политики и ее условия). Гомель, Госиздат (Гомельское отделение), 1921. 34 с. (РСФСР). 7.000 экз.

Па выхадзе з друку брашура хутка распаўсюдзілася сярод гарадскога і сельскага насельніцтва Гомельшчыны і несумненна адыграла вялікую ролю ў высвятленні і правільным правядзенні ў жыццё новай эканамічнай палітыкі.

Зараз брашура з'яўляецца бібліяграфічнай рэдкасцю. Гісторыю яе напісання, выдання і распаўсюджання ў краіне і, у прыватнасці, на Гомельшчыне, вельмі важна і цікава ведаць усім нам.

М. ДРАЦЭВІЧ,
загадчык бібліятэкі універсітэта.

ВІНШУЕМ З УЗНАГАРОДАЙ

За шматгадовую навукова-педагагічную дзейнасць у вышэйшых навучальных установах, актыўны ўдзел у прапагандысцкай рабоце сярод працоўных вобласці і ў сувязі з 60-годдзем з дня нараджэння кандыдат гістарычных навук дацэнт Гомельскага дзяржаўнага універсітэта Рыгор Пятровіч **Машчыцкі** ўзнагароджан Ганаровай граматай абкома КПБ і абласнога Савета дэпутатаў працоўных.

ВЯЛІКАЕ СВЯТА ПРАЦЫ

Гераічная гісторыя савецкага народа стварыла адну з выдатных яго традыцый — камуністычныя суботнікі.

Вялікім пачынам, пачаткам кардэннага перавароту ў свядомасці людзей называў Уладзімір Ільіч Ленін першыя суботнікі 1919 года.

«Камуністычная праца,— пісаў У. І. Ленін, — знамянуе сабою перамогу над уласнай коснасцю, распушчанасцю, мелкабуржуазным эгаізмам, над гэтымі звычкамі, якія пракляты капіталізм пакінуў у спадчыну рабочаму і селяніну. Працоўныя адкрылі новую форму грамадскай працы, якую не бачылі ва ўмовах капіталістычнай эксплуатацыі».

Першы камуністычны суботнік адбыўся ў красавіку 1919 года ў дэпо Масква-Сартыровачная Маскоўска—Казанскай чыгункі. Ініцыятыва маскоўскіх чыгуначнікаў стала ўсенароднай. Пад сцягі камуністычнай працы сталі мільёны рабочых і сялян Савецкай Расіі.

Памяці савецкіх людзей асабліва дарагі першы Усерасійскі суботнік — маёўка, у якім прымаў удзел Уладзімір Ільіч Ленін.

У азнаменаванне 50-годдзя першага камуністычнага суботніка ў 1919 годзе і ў гонар 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна ў мінулым годзе ўся краіна стала на вахту грамадскай працы.

Традыцыі Вялікага пачыну жывуць, развіваюцца і мацнеюць. 17 красавіка адбыўся Усесаюзны камуністычны суботнік. Студэнты і супрацоўнікі нашага універсітэта разам з усімі гамяльчанамі працавалі на будоўлях, на добраўпарадкаванні роднага горада. Аб гэтым расказваюць фотаздымкі і кароткія паведамленні, якія публікуюцца на гэтай старонцы.

З добрым настроем і праца спорылася ў дзяўчат на суботніку.

Рапартуюць фізікі

Субота. Ціхая красавіцкая раніца. Тэрыторыя універсітэта заліта мяккім вясёлым сонейкам. З усіх канцоў да корпуса № 2 спяшаюцца студэнты ў рабочых касцюмах. Больш ста юнакоў і дзяўчат з другога і трэцяга курсаў фізічнага факультэта выйшлі на камуністычны суботнік. Усюды — вясёласць, жыццерадасныя твары, гучаць смех і жарты. Адным словам, святочны настрой.

Прайшло некалькі мінут, і вось ужо з рыдлёўкамі моладзь спяшаецца да месца работы.

Будучыя фізікі прыйшлі на дапамогу будаўнікам БУ-84. Студэнты працавалі на ўзвядзенні жылога дома, які будуецца на рагу Савецкай і Чангарскай вуліц. Моладзь капала траншэю і рыхтавала яе для ўкладкі электракабелю. З уздымам працавалі ўсе юнакі і дзяўчаты, але мне хочацца адзначыць рабят з другога курса.

Хутка праляцелі гадзіны работы. І вось ужо падведзены вынікі. Студэнты фізічнага факультэта зарабілі 150 рублёў, якія будуць пералічаны ў фонд пяцігодкі.

А. ГРЫБАНЛА,
аспірант кафедры фізікі цвёрдага цела.

Справы біёлагаў

Розныя работы ў дзень Усесаюзнага камуністычнага суботніка выконвалі студэнты чацвёртага курса біёлага - глебавага факультэта. Яны ўбіралі аўдыторыі і лабараторыі, наводзілі парадак у холах трэцяга паверху. 18 чалавек добраўпарадкоўвалі універсітэцкую тэрыторыю.

Нашы пяцікурснікі зараз знаходзяцца на практыцы. У дзень суботніка яны працавалі ў педагагічных калектывах школ.

І. АРАБІНА,
намеснік дэкана біёлага-глебавага факультэта.

У фонд пяцігодкі

На розных участках працавалі юнакі і дзяўчаты Гомельскага універсітэта. 35 студэнтаў геалагічнага факультэта дапамагалі будаўнікам БУ-106 ва ўзвядзенні магазіна. Яны капалі траншэю і выканалі аб'ём работ на 64 рублі, зрабіўшы 340 пагонных метраў траншэі.

Моладзь эканамічнага факультэта будавала дзіцячы сад № 16. 50 чалавек зарабілі 82 рублі.

Асабліва плённа на будаўніцтве універсітэцкай сталовай працавалі 20 студэнтаў факультэта фізічнага выхавання. Яны выканалі розных работ на 63 рублі.

У дзень суботніка юнакі і дзяўчаты нашага універсітэта добраўпарадкоўвалі свае інтэрнаты, тэрыторыю, наводзілі чысціню і парадак на вялікім участку Савецкай вуліцы.

З вялікім натхненнем студэнцкі калектыў прыняў удзел у радасным свяце працы. У фонд дзевятай пяцігодкі пералічана 359 рублёў.

Наш. кар.

НА ЗДЫМКАХ: уверсе — першымі выйшлі на Усесаюзны камуністычны суботнік студэнты фізічнага факультэта. Наш фотакарэспандэнт Анатоль Рудчанка зрабіў здымак у той момант, калі юнакі і дзяўчаты накіроўваліся да месца работы.

Унізе — многія студэнты ГДУ працавалі на добраўпарадкаванні роднага горада.

СУВЯЗЯМ МАЦНЕЦЬ

У бягучым навучальным годзе выкладчыкі механіка-матэматычнага факультэта правялі вялікую работу ў дапамогу школе. Асноўныя напрамкі гэтай работы наступныя: чытанне лекцый для настаўнікаў ва універсітэце педагагічных ведаў, заняткі з навучэнцамі ў гарадской юнацкай матэматычнай школе (для работы з навучэнцамі сярэдніх школ функцыянуе завочнае аддзяленне), удзел у арганізацыі і правядзенні абласной матэматычнай алімпіяды, чытанне лекцый і правядзенне гутарак для навучэнцаў непасрэдна ў гарадскіх школах, удзел у рабоце па павышэнню кваліфікацыі настаўнікаў пры Абласным інстытуце ўдасканалення настаўнікаў і іншых мерапрыемстваў.

Асабліва многа працы затрачваецца на перападрыхтоўку настаўнікаў для работы па новых праграмах і падручніках для 4-х, 5-х і 6-х класаў. Супрацоўнікі факультэта (Глыбін Н. К. і інш.) ўдзельнічалі у рабоце рэспубліканскага семінару па пытаннях пераходу школ на новыя праграмы, а зараз чытаюць лекцыі для настаўнікаў школ вобласці. Ужо прачытаны дзесяткі лекцый пры інстытуце ўдасканалення настаўнікаў і гарадскім педкабінеце.

На працягу навучальнага года большасць супрацоўнікаў факультэта, прымаўшых уступныя экзамены, выязджалі ў розныя раёны вобласці (Добрушскі, Карманскі, Жыткавіцкі, Буда-Кашалёўскі, Лоеўскі і іншыя), дзе яны дзяліліся сваімі ўражаннямі аб ходзе экзаменаў, праводзілі аналіз тыповых памылак навучэнцаў, а таксама гутаркі аб правілах прыёму ва універсітэт.

Значна ажывілася работа на факультэце па сувязі з школай у перыяд падрыхтоўкі і правядзення XXIV з'езда КПСС. У гэты час былі праведзены выязныя пасяджэнні кафедр алгебры і геаметрыі і матэматычнага аналізу ў гарадах Мазыры і Ветцы, а таксама пасяджэнні савета факультэта ў г. п. Чачэрску. Для настаўнікаў раёнаў прачытаны цікавыя лекцыі.

Зараз распрацоўваецца сістэма мерапрыемстваў па яшчэ больш шырокаму прыцягненню калектыву выкладчыкаў факультэта для аказання дапамогі школе праз Абласны інстытут удасканалення настаўнікаў, гарадскі педагагічны кабінет і іншыя каналы. Калектыў факультэта не застанецца ў даўгу перад школай. Нашы сувязі будуць мацнець і пашырацца.

А. БЕКАРЭВІЧ,
старшы выкладчык кафедры матэматычнага аналізу, кандыдат педагагічных навук.

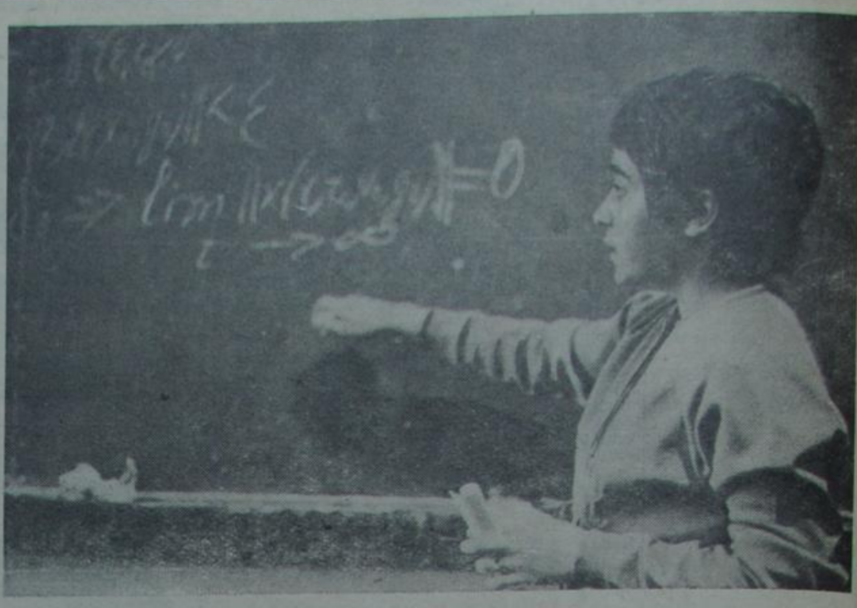

Два дні працягвалася першая навукова-тэарэтычная студэнцкая канферэнцыя. Падрабязна аб яе рабоце мы раскажам у наступным нумары. На здымку: выступае студэнтка мехмата Н. Юшчанка.

З АДКАЗНАСЦЮ

На днях у актавай зале універсітэта адбыўся камсамольскі сход гісторыка-філалагічнага факультэта. На ім падвялі вынікі камсамольскай арганізацыі за год.

Са справаздачным дакладам выступіла сакратар камсамольскага бюро Н. Шабан. Яна адзначыла, што ўся работа камсамольскай арагнізацыі была накіравана на дастойную сустрэчу XXIV з'езда КПСС. Камсамольскім бюро была праведзена значная работа з мэтай павышэння паспяховасці студэнтаў, па паляпшэнню наведвання.

Значныя поспехі былі дасягнуты і ў палітыка-выхаваўчай рабоце студэнтаў. Павышэнню ідэйна - палітычнага ўзроўню камсамольцаў садзейнічала правядзенне кожны тыдзень палітінфармацый ў групах, вывучэнне партыйных дакументаў, уцягненне камсамольцаў у работу школы маладога лектара. Актывізавала работу кожнай камсамольскай групы здача Ленінскага заліку.

Аб рабоце культурна-масавага сектара расказала Т. Петух, якая адзначыла, што асноўная задача камсамольскага бюро — уцягваць у гурткі мастацкай самадзейнасці як можна больш камсамольцаў. Гэта садзейнічае больш актыўнаму ўдзелу студэнтаў у мастацкай самадзейнасці універсітэта.

Адказны за бытавы сектар В. Коваль адзначыў, што работа сектара была накіравана на паляпшэнне жыллёвых і санітарных умоў студэнтаў, на правільную арганізацыю адпачынку.

З. А. Ляксуціна засяродзіла ўвагу на рабоце СНТ. Хоць работа таварыства ў апошні час актывізавалася ў цэлым, але ёсць яшчэ шэраг недахопаў, якія неабходна ліквідаваць.

Намеснік сакратара партыйнай арганізацыі факультэта У. М. Сабаленка ў сваім выступленні гаварыў аб тых задачах, якія стаяць перад камсамольцамі ў сувязі з набліжаючымся працоўным семестрам. Ён падкрэсліў, што справай гонару кожнага студэнта з'яўляецца ўдзел у фарміраванні будаўнічых атрадаў.

Аб паляпшэнні вучэбна-выхаваўчай работы гаварыў сакратар камітэта камсамола універсітэта І. Эсмантовіч. Ён заклікаў усіх камсамольцаў удзельнічаць у выкананні гістарычных рашэнняў XXIV з'езда КПСС, з большай адказнасцю ставіцца да даручэнняў, быць патрабавальнымі да сябе і сваіх таварышаў.

Н. БАСАК,
студэнтка 3 курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

ТВОРЧАЯ РАЗМОВА

Чарговае пасяджэнне членаў нашай універсітэцкай «Крынічкі» на гэты раз было не зусім звычайным. Днямі да нас завітаў вядомы беларускі паэт, крытык і літаратуразнаўца, прафесар БДУ імя У. І. Леніна Алег Лойка.

З чытаннем сваіх новых вершаў выступілі М. Башлакоў, А. Дуброўскі, А. Лозка, С. Крупенька, П. Сыч, С. Галуза, А. Цімашэнка. Затым з грунтоўным разглядам прачытаных вершаў выступіў прафесар А. Лойка. Ён адзначыў, што ў цэлым творы нашых пачынаючых паэтаў вызначаюцца творчай самастойнасцю, свежасцю эмацыянальнага напаўнення, арыгінальнасцю задумы. Разам з тым А. Лойка звярнуў увагу на неабходнасць настойлівай працы над удасканальваннем паэтычнай формы верша, над паглыбленнем яго сацыяльнага і філасофскага гучання. Асабліва важным на пачатковым этапе з'яўляецца вучоба на лепшых узорах беларускай і сусветнай класікі, шырокае выкарыстанне невычэрпных багаццяў народнай мовы. Важнай перадумовай поспеху кожнага маладога паэта з'яўляецца адпрацоўка рытміка-інтанацыйнай структуры верша, удасканаленне яго вобразна-выяўленчай закончанасці.

Выступленне вопытнага паэта і даследчыка літаратуры было выслухана з вялікай цікавасцю, яно выклікала ажыўленую дыскусію сярод прысутных.

У рабоце «Крынічкі» прынялі ўдзел дацэнт БДУ імя У. І. Леніна К. Хромчанка,, выкладчыкі нашага універсітэта М. Грынчык, М. Янкоўскі, У. Будзько.

На пасяджэнні намечаны творчыя сустрэчы членаў «Крынічкі» з мінскімі сябрамі-членамі літаратурна-творчага аб'яднання «Узлёт», правядзенне сумесных літаратурных вечароў, удзел нашых маладых паэтаў у выданні зборнікаў і іншыя формы творчых кантактаў.

(Наш кар.).

У ПОШУКУ

...Пяць гадзін раніцы. Летняе сонейка весела вітаецца з празрыстымі расінкамі на траве. Водная гладзь Сожа бы люстэрка, толькі зрэдку чуцен усплеск у затуманеным прыбярэжным трыснягу.

Аграбіястацыя універсітэта ў Чонках. Шарэнга студэнцкіх палатак, сачкі, сеткі, нарыхтоўкі для будучых гербарыяў. Студэнты спяць. Як добра спіцца на свежым паветры, тым больш пасля напружанага дня вучобы, работы, пошукаў!

Непадалёк ад студэнцкага лагера, за паветкай, стаіць вегетацыйны домік з празрыстай поліэтыленавай плёнкі. У самім доміку і вакол — вазоны. У іх расце грэчка розных гатункаў. Гэтая невялічкая гаспадарка належыць аспіранту кафедры фізіялогіі раслін В. Я. Верамейчыку.

У гэты ранні час Васіль Яўстратавіч не спіць. Ён завіхаецца ля вазонаў, палівае іх, вымярае вышыню раслін, старанна разглядае суквецці. Некаторыя расліны ён накрывае скрынкамі, хаваючы ад праменняў сонца, другія ж наадварот выстаўляе на больш асветленыя ўчасткі. Запісвае паказанні тэрмографа, гідрографа, анемометра..

Такую карціну я бачыў мінулым летам, наведаўшы аграбіялагічную станцыю. Мне, літаратару, вельмі цікава было наглядаць, чым займаюцца нашы калегі — біёлагі ў гэтым маляўнічым кутку Гомельшчыны, — да таго ж я даўно ведаю Васіля Яўстратавіча і сачу за яго навуковай работай.

Верамейчык скончыў наш педінстытут у 1965 годзе. З 1968 года ён аспірант кафедры фізіялогіі раслін. Мінулі два гады навуковай работы, пошукаў, здзяйсненняў. Як жа зараз, на апошнім годзе аспірантуры, абстаяць справы ў маладога даследчыка?

Днямі я зайшоў да В. Верамейчыка ў лабараторыю. Вакол нязвычныя для філолага прыборы, колбы, шкляніцы. У аспіранта шмат работы — надышла вясна, трэба рыхтавацца да доследаў апошняга, трэцяга года.

— Я толькі што вярнуўся з Ленінграда, — расказвае Верамейчык. — Усесаюзны інстытут раслінаводства наладзіў там канферэнцыю маладых вучоных. Па рэкамендацыі свайго навуковага кіраўніка доктара сельскагаспадарчых навук А. С. Кротава я выступаў там з дакладам па выніках сваёй даследчай работы.

З-за сваёй сціпласці Васіль Яўстратавіч не сказаў, што ягоны даклад быў сустрэты вельмі прыхільна і рэкамендаваны да друку. Гэта ўжо не першая публікацыя нашага аспіранта ў салідных матэрыялах ВІРа, — у мінулым годзе там быў змешчаны яго артыкул аб уплыве вільготнасці глебы на марфалагічныя прызнакі і ўраджайнасць грэчкі. Усяго ж на сённяшні дзень ім напісана пяць навуковых артыкулаў па распрацоўваемай тэме. Трэба сказаць, што тэма даследавання В. Верамейчыка вельмі цікавая і актуальная. З сівой мінуўшчыны грэчка на Беларусі — паважаная культура. Яна любімы і каштоўны харчовы прадукт, адначасова яна шырока выкарыстоўваецца ў народнай і сучаснай медыцыне. А хто не ведае цудоўных якасцей грэчкавага мёду?

Наша партыя і Урад надаюць вялікую ўвагу пашырэнню пасеваў і павышэнню ўраджайнасці грэчкі. Гэта адзначыў у сваім Справаздачным дакладзе XXIV з'езду КПСС Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. І. Брэжнеў.

— Мая работа набліжаецца да завяршэння, — працягвае Верамейчык. — Мне хочацца даць некаторыя практычныя рэкамендацыі калгасам і саўгасам Гомельшчыны. Наступіўшая вясна дазволіць мне канчаткова ўдакладніць тыя назіранні і вывады, якія ў той ці іншай меры склаліся за два папярэднія гады вопытаў з грэчкай. Хачу выказаць самую_шчырую падзяку дацэнту У. П. Хараханаву, — сваімі парадкамі, сваёй цярплівасцю і настойлівасцю ў навуковай рабоце ён вельмі дапамог мне.

Рэктарат і партыйная арганізацыя паставілі перад кафедрамі і ўсім калектывам вучоных нашага універсітэта актуальную і пачэсную задачу па распрацоўцы навуковых праблем беларускага Палесся. У гэтай сувязі асабліва дарэчы падкрэсліць, што дысертацыйнае даследаванне В. Я. Верамейчыка добра ўпісваецца ў гэтую агульную комплексную работу, якую вядуць універсітэцкія кафедры.

Малады камуніст В. Верамейчык карыстаецца аўтарытэтам і павагай на факультэце. Вядзе актыўную грамадскую работу: ён адказны ад партбюро факультэта за выпуск газеты «Біёлаг», член акружной выбарчай камісіі.

Пажадаем жа нашаму аспіранту вялікіх поспехаў у яго мэтанакіраванай рабоце над вельмі патрэбнай навуковай тэмай.

М. МАЛЯУКА,
в. а. дацэнта кафедры рускай літаратуры.

З поспехам выступалі днямі ў актавай зале нашы госці — самадзейныя артысты Беларускага універсітэта.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

Ф. І. ШМІДАЎ

(ДА 60-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ)

Калектыў Гомельскага універсітэта адзначае 60-годдзе з дня нараджэння загадчыка кафедры матэматычнага аналізу Фёдара Ісакавіча Шмідава.

Ф. І. Шмідаў нарадзіўся 22(9) красавіка 1911 года ў вёсцы Іскань паблізу Журавіч, у сям'і рабочага-адбойшчыка сярпоў. З 1928 года пачаўся працоўны шлях Фёдара Ісакавіча. Рознымі прафесіямі аваладаў юнак — слясарнічаў, стаў токарам. Пасля заканчэння сярэдняй школы Ф. І. Шмідаў працягваў вучобу на механіка-матэматычным факультэце Маскоўскага дзяржаўнага універсітэта, які скончыў у 1934 годзе. Малады спецыяліст цалкам прысвяціў сябе вывучэнню матэматыкі. Ён паступае ў аспірантуру МДУ і свой далейшы шлях у навуцы робіць пад кіраўніцтвам буйнейшага матэматыка Андрэя Мікалаевіча Калмагорава. У 1938 годзе Фёдар Ісакавіч паспяхова абараняе дысертацыю і становіцца кандыдатам фізіка-матэматычных навук. З гэтага часу ён працуе дацэнтам у інстытутах Масквы.

Амаль тры дзесяцігоддзі навуковая дзейнасць Ф. І. Шмідава звязана з Гомелем. Адразу ж пасля вызвалення горада ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў ён пераязджае на радзіму і становіцца дэканам фізіка-матэматычнага факультэта Гомельскага педагагічнага інстытута і загадчыкам кафедры вышэйшай матэматыкі.

За час работы ў Гомелі Фёдар Ісакавіч выхаваў многа маладых спецыялістаў. У большасці школ Гомельшчыны фізіку і матэматыку выкладаюць яго былыя вучні. Многія з іх працуюць побач з Фёдарам Ісакавічам у нашым універсітэце. Гэта В. Батаеў, А. Бекарэвіч, С. Буракоўская, С. Вядзюн, Н. Глыбін, Н. Ялецкі, Т. Жалонкіна, А. Макарава, Г. Міцкевіч, І. Палій, Н. Пакаташкіна, А. Рамаоўскі і іншыя. Некаторыя з выхаванцаў Фёдара Ісакавіча працуюць у многіх вышэйшых навучальных установах рэспублікі.

Многае зрабіў Фёдар Ісакавіч для арганізацыі матэматычнай адукацыі ў Гомельскім педінстытуце, а ў апошнія два гады — нашым універсітэце. Выкладанне матэматычных дысцыплін вядзецца ім на сучасным навуковым узроўні.

Ф. І. Шмідаў многа ўвагі ўзяляе рабоце са здольнымі школьнікамі. Пад яго кіраўніцтвам вось ужо восьмы год працуе юнацкая матэматычная школа пры нашай ВНУ. Выпускнікі ЮМШ штогод працягваюць вучобу ў лепшых інстытутах краіны. Настаўнікі школ Гомельшчыны часта звяртаюцца да Фёдара Ісакавіча за метадычнай дапамогай і заўсёды атрымліваюць яе.

Больш 40 год Ф. І. Шмідаў вядзе актыўную навуковую дзейнасць. Толькі за апошнія дзесяць год ён апублікаваў больш 25 прац. Яго даследаванні якасцей вымяральных функцый адной і многіх пераменных заслужылі шырокае прызнанне ў нашай краіне і за мяжой. Вынікі гэтых даследаванняў пакладзены ў аснову доктарскай дысертацыі.

У перыяд станаўлення нашага універсітэта Фёдар Ісакавіч арганізаваў работу кафедры матэматычнага аналізу, так каб забяспечыць вучэбны працэс, нягледзячы на недахоп кадраў.

У дзень 60-годдзя калегі і вучні Фёдара Ісакавіча горача віншуюць юбіляра, жадаюць яму моцнага здароўя, творчага настрою і поспехаў у выхаванні маладых спецыялістаў.

А. ЮШЧАНКА,
дэкан механіка-матэматычнага факультэта, кандыдат фізіка-матэматычных навук.

Н. ЯЛЕЦКІ,
сакратар партбюро факультэта, старшы выкладчык.

Г. ФРЫДМАН,
старшыня прафбюро факультэта, дацэнт.

ДВА ДНІ Ў КІЕВЕ

Прайдзіцеся шырокімі вуліцамі і плошчамі, зірніце з высокай кручы на вялікую раку, удыхніце поўнымі грудзьмі водыр бульвараў і садоў, і мы спадзяемся, гавораць кіяўляне, што вы скажаце не адно добрае слова пра наш цудоўны горад.

У праваце гэтых слоў мы, група студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта, пераканаліся ледзь ступілі на гасцінную ўкраінскую зямлю. Кіеў сустрэў нас добрым надвор'ем, пяшчотным красавіцкім сонцам і шчырымі прывітальнымі ўсмешкамі яго жыхароў.

Два дні знаёміліся мы з украінскай сталіцай, яе славутасцямі, а здаецца, што гэты час праляцеў як адна мінута.

Крашчацік — сэрца старажытнага горада, вуліца з цудоўнымі будынкамі, прыгожымі алеямі, і кожны, хто ступае на яе брук, здаецца, адчувае подых гісторыі. Усё помніць Крашчацік: і кроў рэвалюцыі, і шчасце мірнай працы, фашыскую навалу, і радасць аднаўлення. Асабліва цудоўны Крашчацік сёння, у цёплыя красавіцкія дні, у пяшчотнай зеляніне. Нездарма гавораць, што Кіеў самы зялёны горад краіны.

Ідзем далей по гораду. Універсітэт імя Т. Р. Шаўчэнкі. Яго будынак — помнік архітэктуры. Кіеўскі універсітэт — цэнтр украінскай культуры. У гэтым сапраўдным горадзе навукі навучаецца 20 тысяч студэнтаў.

З хваляваннем знаёміліся мы, студэнты ГДУ, з украінскай сталіцай, з яе музеямі і тэатрамі, архітэктурай і спартыўнымі збудаваннямі. Каго не ўсхвалюе расказ экскурсавода аб цэнтральным стадыёне. Яго адкрыццё намячалася на 22 чэрвеня 1941 года. У гэты дзень на мірны горад былі скінуты фашысцкія бомбы. На пяць год было перанесена адкрыццё стадыёна. Як непахісную веру ў нашу перамогу захавалі многія кіяўляне ўваходныя білеты на стадыён. Іх горача віталі гледачы ў дзень другога адкрыцця спартыўнай базы. Людзі апладыравалі чалавечай вернасці.

У Кіеве ёсць месцы, звязаныя з імем Уладзіміра Ільіча Леніна. На ціхай вуліцы Ульянавых ёсць невялікі домік. Тут напярэдадні першай рускай рэвалюцыі жылі маці і сёстры правадыра. У гэты ж час у горадзе знаходзіўся і малодшы брат Дзмітрый Ільіч.

Ва ўкраінскай сталіцы захавалася многа старажытных помнікаў — сведкаў высокага майстэрства рускіх зодчых. З вялікай цікавасцю знаёміліся мы з Сафійскім саборам, Кіева—Пячэрскай лаўрай і іншымі славутасцямі горада.

Парк Вечнай славы... Свята ўшаноўвае народ памяць аб тых, хто аддаў сваё жыццё за гонар, свабоду і незалежнасць роднай Айчыны. З глыбокім хваляваннем у маўчанні стаялі мы ля помніка Невядомаму салдату. Велічны манумент з цёмна-шэрага граніту ўзняўся ў блакітнае неба на 26 метраў, а ля яго п'едэстала гарыць незгасальны агонь, які гаворыць аб чалавечай адданасці абаронцам нашай Радзімы.

У час двухдзённай экскурсіі мы наведалі Акадэмічны тэатр оперы і балету Украінскай ССР, дзе слухалі оперу французскага кампазітара Шарля Гуно «Фауст».

Здаецца, вельмі кароткім было наша знаёмства са старажытнай украінскай сталіцай, але назаўсёды ў нашых

сэрцах застанецца любоў да гэтага горада, яго людзей, яго культуры. Мы не забудзем сустрэчу з Кіевам, горадам-героем, гордасцю савецкай краіны.

НА МАЛЮНКАХ помнік Тарасу Рыгоравічу Шаўчэнку перад Кіеўскім універсітэтам. Унізе — ля магілы Невядомага салдата.

Р. НЯМЦОЎ,
студэнт 4 курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

Малюнкі зроблены студэнтам 4 курса гісторыка-філалагічнага факультэта Аляксандрам Якаўлевым.

ТВАЯ ПАМЯЦЬ

Днямі ў чытальнай зале інтэрната універсітэта адбыўся тэматычны вечар «Якая ў вас памяць?», падрыхтаваны кафедрай педагогікі і псіхалогіі. Яго адкрыла дацэнт К. А. Камісарчык. Яна расказала, што ў наш век вялізнай плыні інфармацыі асабліва хвалюючай становіцца праблема памяці. Задача псіхалогіі, якая знаходзіцца на мяжы навук, —даць магчымасць чалавеку кіраваць сваёй памяццю.

Актыўны ўдзел у гэтым цікавым мерапрыемстве прынялі студэнты гісторыка-філалагічнага і факультэта фізічнага выхавання. Змястоўныя паведамленні зрабілі студэнты В. Лазавікоў, Н. Данілава, М. Рухля, А. Кавязіна.

Настаўніца гісторыі сярэдняй школы № 11 Н. Амбрузава зрабіла даклад «Як псіхалогія дапамагае мне ў рабоце». Яе выступленне суправаджалася захапляючымі эксперыментамі, якія зрабілі тэматычны вечар больш змястоўным і цікавым.

Н. ГРЫГОР'ЕЎ.

НОВЫЯ ПАСТУПЛЕННІ Ў БІБЛІЯТЭКУ УНІВЕРСІТЭТА

ФІЛАСОФІЯ. ПСІХАЛОГІЯ

Адамар Жак. Исследование психологии процесса изобретения в области математики. М., «Сов. радио», 1970.

Брушлинский А. В. Психология мышления и кибернетика. М., «Мысль», 1970.

Голованов В. Н. Законы в системе научного знания. М., «Мысль», 1970.

Ковалёв С. М. О человеке, его порабощении и освобождении. М., Политиздат, 1970.

Ленинизм живет и побеждает (Сборник статей по вопросам марксистско-ленинского учения), М., Политиздат, 1970.

Научное управление обществом. Вып. 4. Под ред. профессора В. Г. Афанасьева, М., «Мысль», 1970.

Павлов Т. К диалектическому единству дарвинизма и генетики. Лекция. М., «Прогресс», 1970.

Против буржуазных фальсификаторов истории и политики КПСС. М., Политиздат, 1970.

Современные проблемы теории познания диалектического материализма. т. 2., Истина, познание, логика, М., «Мысль», 1970.

Хэнзел. Парапсихология. Перевод с английского Ф. В. Широкова. М., Мир, 1970.

Шкатулин А. П. Философия марксизма-ленинизма. М., Политиздат, 1970.

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА

Аваков Р. и Гаврилюк В. «Похищение умов», М., «Наука», 1970.

Амелин П. П. Интеллигенция и социализм, Л., ЛГУ, 1970.

Бак Т. Влияние В. И. Ленина и ленинизма на развитие коммунистической партии Канады., М., Политиздат, 1970.

Белов Г. А. Политические отношения в социалистическом обществе. М., Издательство МГУ, 1970.

Борьба В. И. Ленина и Коммунистической партии Советского Союза против троцкизма. М., Политиздат, 1970.

Внешняя политика Советского Союза и международные отношения. Сборник документов. 1969 год. М., «Международные отношения», 1970.

Галлени Мауро. Советские партизаны в итальянском движении сопротивления. Перевод с итальянского. М., «Прогресс», 1970.

Голинков Д. Л. Крах вражеского подполья (из истории борьбы с контрреволюцией в Советской России в 1917—1924 гг.). М., Политиздат, 1971.

Гольдберг Д. И., В. И. Ленин и Япония., Л., 1970.

Ленинская «Искра». К семидесятилетию со дня выхода первого номера. М., Политиздат, 1970.

Основы законодательства Союза СССР и союзных республик о труде. М., 1970.

Петровский Г. И. Наш мудрый вождь (Воспоминания о В. И. Ленине). М., Политиздат, 1970.

Против буржуазных фальсификаторов истории и политики КПСС. Сост. и авт. предисл. В. М. Шапко. М., Политиздат, 1970.

Рэкамендуецца філолагам

ПУЦЯВІНЫ РОДНАГА СЛОВА

Нядаўна ў выдавецтве Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна з'явілася даследаванне нашага нястомнага літаратуразнаўцы С. Х. Александровіча «Пуцявіны роднага слова». Гэта даследаванне прысвечана праблемам развіцця беларускай літаратуры і друку другой паловы XIX — пачатку XX стагоддзя, што ўносіць нямала новага ў асвятленне гісторыі беларускай культуры мінулага.

Як слушна адзначае аўтар, гісторыя беларускай дакастрычніцкай літаратуры адначасова адлюстроўвае не толькі жыццё і імкненні беларускага народа, але і цяжкія пуцявіны развіцця яго друкаванага слова. Сапраўды, наша мастацкая дакастрычніцкая літаратура, кнігадрукаванне і перыёдыка цесна звязаны між сабой. Аднак гэтая сувязь ва ўсёй складанасці не была яшчэ прадметам даследавання, у чым С. Александровіч выступае пачынальнікам.

Без дэталёвага вывучэння беларускай кнігі і перыёдыкі нельга ўсебакова асвятліць гісторыю беларускай дакастрычніцкай літаратуры. Аўтара «Пуцявін роднага слова» зацікавіў найбольш інтэнсіўны перыяд яе развіцця менавіта якраз другая палова XIX — пачатак XX стагоддзя. У гэты час наглядаецца актывізацыя і беларускага кнігадруку, а таксама перыёдыкі, што ў сваю чаргу садзейнічала ўмацаванню перадавых ідэйна-эстэтычных традыцый, усталяванню ў новай беларускай літаратуры і метаду крытычнага рэалізма, павышэнню майстэрства, творчаму выкарыстанню лепшых здабыткаў брацкіх літаратур. Усё гэта знаходзіць свае асвятленне на старонках разглядаемай кнігі.

Трэба падкрэсліць, што аўтар «Пуцявін роднага слова», вывучаючы новую беларускую літаратуру, адкрыў многа невядомых матэрыялаў. І ў гэтай кніжцы ім выкарыстана нямала новых знаходак, а таксама прызабытых або малавядомых матэрыялаў не толькі беларускага, а таксама польскага, рускага і ўкраінскага друку. Гэта ўзнімае навуковую вартасць працы.

Не можа быць сумнення ў тым, што новае даследаванне С. Александровіча з карысцю прачытаюць студэнты-філолагі. Яно адкрывае перад імі многія цікавыя старонкі з гісторыі беларускай літаратуры мінулага.

П. ЯНКО.

КУРС — НА МАЙСТЭРСТВА

У канцы мінулага года выдавецтва «Радянська школа» (Кіеў) выпусціла ў свет на рускай мове новую працу вядомага метадыста і спецыяліста па выразнаму чытанню Б. А. Буяльскага — «Курс на мастерство. Начало методики изучения литературы». Гэта выданне з'яўляецца дапаможнікам для настаўнікаў-славеснікаў, з якім карысна пазнаёміцца і нашым студэнтам-філолагам.

Кніга Б. Буяльскага адрасавана настаўнікам рускай літаратуры, якія толькі пачынаюць свой педагагічны шлях. Мэтай яе з'яўляецца дапамагчы маладому спецыялісту адчуць трывалую апору пад нагамі, хутчэй пазбавіцца, як сказана ў анатацыі, ад непрыемнага пачуцця няўпэўненасці, якое праследуе на першых парах. У ёй асвятляюцца многія важныя пытанні методыкі вывучэння літаратуры ў сярэдняй школе, галоўным чынам у 4—7 класах, дзе закладваюцца асновы літаратурнай адукацыі.

Разглядаемая кніга ўключае ў сябе такі матэрыял, які з цікавасцю і карысцю можа прачытаць усякі, хто мае адносіны да літаратуры і выхавання моладзі. Гэта перш за ўсё такія раздзелы, як «Азбучныя ісціны» (аб настаўніку-выхавацелю і майстру-слоўесніку), «Вобраз героя», «Аналіз вобраза-персанажа».

У «Курсе на мастерство» вялікая ўвага ўдзяляецца ролі і методыцы выразнага чытання ў школе. Валоданне ім намнога дапамагае разабрацца ў сутнасці мастацкіх твораў, данесці іх да свядомасці вучняў. Пра тое, як менавіта авалодаць выразным чытаннем самому настаўніку, і гаворыцца ў кніжцы Б. Буяльскага.

Пафас «Курса на мастерство» заключаецца ў адмаўленні шаблонаў і руціны ў выкладанні літаратуры. Кніга вучыць думаць і аналізаваць думкі, пачуцці і настроі, якія выказваюцца ў мастацкіх творах. Яна заклікае настаўніка творча аналізаваць мастацкі тэкст, вывучаць навучэнцаў і сябе.

Усё гэта складае каштоўнасць і навізну кнігі Б. Буяльскага «Курс на мастерство». Знаёмства з ёю прынясе толькі карысць, асабліва студэнтам-філолагам.

П. СЦЕПАНЕЦ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

НА СТАРЦЕ ВЯЛІКАГА СЁЗОНА

Сёлетні спартыўны сезон своеасаблівы ў жыцці спартсменаў нашай краіны. Яны з адказнасцю рыхтуюцца да стартаў пятай летняй спартакіяды народаў СССР. І кожнае спаборніцтва з'яўляецца сур'ёзнай праверкай гатоўнасці да вялікіх стартаў.

У аўторак лёгкаатлеты ГДУ прынялі удзел у агульнауніверсітэцкім лёгкаатлетычным кросе, які ўваходзіць у праграму другой круглагадовай спартакіяды. У спаборніцтвах прынялі удзел прадстаўнікі усіх факультэтаў.

Трэба адразу сказаць, што асаблівасці спаборніцтваў паставілі ў неаднолькавае становішча каманду факультэта фізічнага выхавання. На ўсіх дыстанцыях не прадстаўнікі мелі перавагу, і тым не менш у агульным заліку калектыў факультэта заняў апошняе месца. Відаць, у далейшым патрэбна больш рэальна падыходзіць да складання палажэння аб спаборніцтвах.

На ўсіх дыстанцыях праходзіла захапляючая барацьба. 500 метраў хутчэй усіх прабегла Вольга Малахава, (факультэт фізічнага выхавання), якая паказала вынік 1 мінута 21 секунда. На наступных месцах Кацярына Угалева (механіка-матэматычны факультэт) і Наталля Даніловіч (гісторыка-філалагічны факультэт).

Студэнткі факультэта фізічнага выхавання занялі першыя тры месцы на дыстанцыі 1000 метраў. З высокім вынікам чэмпіёнкай стала Ніна Доўжык — 3 мінуты 10,8 секунды. На наступных месцах Тамара Ляўкоўская і Любоў Сікорская.

На дзвюх дыстанцыях спаборнічалі і юнакі. Васіль Дайнека паказаў лепшы вынік, пераадолеўшы 1000 метраў за 2 мінуты 40,5 секунды., Толькі паўсекунды ўступіў яму Віктар Фоміч. На трэцім месцы Віктар Наўныка. Усе трое навучаюцца на факультэце фізічнага выхавання.

Даволі рэдкі выпадак адбыўся на дыстанцыі ў 3000 метраў. Аркадзь Белы і Уладзімір Асадчы паказалі аднолькавы вынік — 9 мінут 06,4 секунды, а трэцім фінішаваў Мікалай Бухараў, у якога на чатыры дзесятыя секунды горш.

Камандную перамогу ў кросе заваявалі бегуны біёлага-глебавага факультэта. Яны выступалі ва ўсіх відах праграмы. За другое і трэцяе месцы спрэчку вялі каманды фізічнага і геалагічнага факультэтаў. Лепшы вынік паказалі геолагі.

С. ПРЫХОДЗЬКА.

НА ЗДЫМКУ: На дыстанцыі кросу.

КРОКІ СПАРТАКІЯДЫ

Хутка заканчваюцца фінальныя спаборніцтвы другой універсітэцкай спартакіяды. Праведзены сем відаў праграмы, і цяпер можна гаварыць аб папярэдніх выніках каманднай барацьбы.

У большасці стартаў упэўнена сябе адчувалі студэнты факультэта фізічнага выхавання. Яны і ўзначальваюць спаборніцтвы. На другім і трэцім месцы прадстаўнікі фізічнага і геалагічнага факультэтаў.

Да фінішу бліжыцца і спартакіяда «Здароўе». Але праходзіць яна недастаткова арганізавана. Па палажэнню каманда-пераможца ўзнагароджваецца двухдзённымі пуцёўкамі на турысцкую базу «Сож». Аднак гэты пункт не выконваецца. Наш мясцовы камітэт упарта не жадае заахвоціць пераможцаў.

Ф. СЫРАДОЕЎ,
старшыня спартыўнага клуба ГДУ.

□

У спартыўнай зале № 1 пачаўся універсітэцкі чэмпіянат па баскетболе. На здымку вы бачыце адзін з момантаў спаборніцтваў.

□

Ул. Нячаеў — бронзавы прызер

За апошні час студэнт факультэта фізічнага выхавання Уладзімір Нячаеў выступіў у двух буйных спаборніцтвах. Малады майстар спорту быў удзельнікам міжнароднага турніру па класічнай барацьбе на прыз вядомага рускага асілка Івана Паддубнага. Уладзімір добра правёў сустрэчы на дыване і ў выніку заняў трэцяе месца.

На гэтым тыдні ў Гомелі праходзілі спаборніцтвы па праграме летняй спартакіяды Беларусі. Студэнт ГДУ удала пачаў барацьбу, але недахоп вопыту адбіўся на канчатковых выніках. Уладзімір, прайграўшы толькі адну сутычку, стаў трэцім прызёрам турніру і ўзнагароджан бронзавым медалем. Першакурснік факультэта фізічнага выхавання прынёс залiковыя ачкі камандзе Гомельскай вобласці, якая заняла другое месца.

СПАБОРНІЧАЮЦЬ ФЕХТАВАЛЬШЧЫКІ

Пачалося першынство універсітэта па фехтаванні, якое ўваходзіць у праграму другой універсітэцкай спартакіяды. На баявыя дарожкі выйшлі прадстаўнікі ўсіх факультэтаў.

Спаборніцтвы праходзяць цікава і напружана. Спартсмены вядуць бескампрамісныя баі. Вызначыліся ўжо і першыя чэмпіёны. Поспех спадарожнічаў студэнтам факультэта фізічнага выхавання. У фехтаванні на рапірах чэмпіёнкай спартакіяды стала першакурсніца Вольга Шустава. Кандыдат у майстры спорту Сяргей Макась (чацвёрты курс) — мацнейшы шабліст ГДУ. І на гэты раз ён прадэманстраваў сваю перавагу.

Студэнт 3 курса геалагічнага факультэта А. Каўтанюк атрымаў перамогу ў асабістых спаборніцтвах сярод рапірыстаў.

Спаборніцтвы яшчэ працягваюцца, але ўжо вызначылася тройка лідэраў. На першым месцы ідуць спартсмены факультэта фізічнага выхавання, за імі геолагі і фізікі.

В. ЛІСОЎСКІ,
галоўны суддзя спаборніцтваў.

На здымку: бой вядуць Н. Староверава (факультэт фізвыхавання) і Н. Воранава (біёлага-глебавы факультэт).

Фотаздымкі для гэтага нумару газеты зрабіў А. Рудчанка.

За рэдактара М. ВОІНАЎ.

АЗ 33749. «Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета (на белорусском языке). Адрас рэдакцыі: Гомель, вул. Савецкая, 108, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага Камітэта Савета Міністраў БССР па друку. Гомель, Савецкая, 1. Зак. 2187